

Michael Schneider
Tel: 08-698 14 87
michael.schneider
@naturvardsverket.se

BESLUT
2010-02-09 Dnr 411-7716-09

Enligt sändlista

Detta är en konsoliderad (sammanfogad) version av beslutet. Det ursprungliga beslutet rättades genom Naturvårdsverkets beslut den 26 februari 2010 (dnr 411-1553-10).

Ändringar är markerade med gul färg.

Rättelserna innebär att villkoren för vittjning av fällor klargörs, att jaktledarens ansvar vid fällfångst förtydligas, att telefonlistan till länsstyrelserna kompletteras och att tabellen med resultat från tidigare års lodjursjakt korrigeras.

Beslut om licensjakt på lodjur i norra rovdjursförvaltningsområdet 2010

Beslut

Naturvårdsverket beslutar, med stöd av 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905), samt med beaktande av skyddsreglerna i artikel 12 och undantagsreglerna beträffande jakt i artikel 16 i Art- och habitatdirektivet (92/43/EEG) om **jakt på högst 127 lodjur** i de län som ingår i norra rovdjursförvaltningsområdet.

Naturvårdsverket beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Se bilaga 4 för information om hur man överklagar.

Naturvårdsverket har den 9 februari 2010 även beslutat om jakt i län som ingår i mellersta rovdjursförvaltningsområdet (dnr 411-869-10 Nv). Där ingår den del av Dalarna där renskötsel bedrivs.

Villkor

För att uppfylla kravet på strängt kontrollerade förhållanden i 23 c § jaktförordningen beslutar Naturvårdsverket att nedan angivna villkor gäller för jakten enligt detta beslut. Efterlevnaden av dessa villkor är nödvändiga för att jakt enligt Naturvårdsverkets beslut ska få bedrivas. Jakt som bedrivs mot givna

villkor sker således utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen. Straffbestämmelser för jaktbrott och grovt jaktbrott finns i 43 respektive 44 § jaktlagen (1987:259). För jaktbrott kan även den dömas som förfarit med oaktsamhet.

Var, när och hur många djur får fällas?

Jakt på **totalt 127 lodjur** tillåts i **norra rovdjursförvaltningsområdet**.

Norrbottens län

Område: hela länet

Antal: högst 24 djur.

Västerbottens län

Område 1: kommunerna Bjurholm, Nordmaling, Umeå, Vännäs, Vindeln, Robertsfors och Skellefteå

Antal: högst 5 djur.

Område 2: kommunerna Sorsele, Malå och Norsjö

Antal: högst 8 djur.

Område 3: kommunerna Storuman, Lycksele, Vilhelmina, Dorotea och Åsele

Antal: högst 22 djur.

Jämtlands län

Område 1: Strömsunds kommun

Antal: högst 11 djur

Område 2: kommunerna Krokoms och Åre

Antal: högst 12 djur

Område 3: kommunerna Bräcke och Ragunda

Antal: högst 8 djur

Område 4: kommunerna Berg och Östersund

Antal: högst 5 djur

Område 5: Härjedalens kommun

Antal: högst 24 djur

Västernorrlands län

Område: hela länet

Antal: högst 8 djur.

Jakttid

Jakt med vapen och med fälla är tillåten fr.o.m. 1 mars 2010 t.o.m. 15 april 2010.

Avlysning

Jakten ska avlysas då det totala antalet lodjur fällts eller påskjutits inom ett län eller del av län alternativt då jakttiden löpt ut.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Jaktledarens ansvar

Jaktledaren är ansvarig för att information från myndigheterna kommer fram till jägarna och att information om jaktutfallet kommer fram till myndigheterna.

Den som jagar lodjur **med vapen** ska varje timme hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där jakt efter lodjur bedrivs. **Vid fällfångst ska jaktledaren ta kontakt med länsstyrelsen innan fångat lodjur avlivs för att förvissa sig om att djur återstår av tilldelningen.**

Krav på registrering av jägare

Enligt 49 § andra stycket jaktförordningen (1987:905) ska den som avser bedriva licensjakt efter lodjur registrera detta vid jaktkortsregistret. Med beaktande av riktlinjer om bestämmelserna i EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG)¹ gör Naturvårdsverket bedömningen att undantag från anmälningsskyldigheten kan göras och att endast jaktledaren behöver registrera sig för licensjakt efter lodjur. Naturvårdsverket beslutar därför om undantag från 49 § jaktförordningen genom att endast ansvarig jaktledare behöver anmäla till jaktkortsregistret att licensjakt ska bedrivas.

Registrering kan ske via Naturvårdsverkets hemsida

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Arbete-med-naturvard/Jakt-och-viltvard/Jaktregistret-for-jaktkort-och-jagarexamen/Registrering-for-jakt-pa-varg-och-lodjur/> eller via telefon (talsvar) på nr. 0771-18 34 11.

Vilka djur får fällas?

Lodjur får jagas oberoende av kön och ålder.

Tillåtna jaktmedel m. m.

Av 14 till 16 §§ Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) framgår vilka vapen som är godkända för jakt efter

¹ *Guidance document on the strict protection of animal species of Community interest under the Habitats Directive 92/43/EEC. Final Version. Februari 2007*

lodjur. Naturvårdsverket erinrar om bestämmelserna i 9 § 2 stycket 3 jaktförordningen gällande inskränkningar i jakttiden samt 17 § andra stycket samma förordning gällande kravet på eftersökshund.

Hundanvändning

Enligt 16 § jaktförordningen får hund användas vid jakt efter lodjur enligt detta beslut fram till den 15 april 2010 eller det tillfälle då jakten avlyses i jaktområdet.

Högst två hundar som ställer eller förföljer lodjur får användas samtidigt. Hundarna får dessutom inte bytas under jakt på ett och samma lodjur eller en och samma familjegrupp och under samma dag. Se sida 19 för skäl.

Motordrivet fordon

Naturvårdsverket beslutar vidare att tillåta användning av motordrivet fordon för att på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder söka efter lodjursspår. Det utgör ett undantag enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen från förbudet i 31 § jaktlagen (1987:259) att bedriva jakt från motordrivet fortskaffningsmedel.

I samband med jakt med stöd av detta beslut får djur sökas från motordrivet fordon som färdas på väg eller skoterled som återfinns på lantmäteriets karta i skala 1:50 000 eller på lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 1 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Det innebär att sökande längsmed väg eller skoterled får ske för så kallad ringning av djuren för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Undantaget ger inte heller rätt att med motordrivet fordon söka efter lodjursspår före den 1 mars 2010.

Naturvårdsverket erinrar om att skjutvapen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng (22 § jaktförordningen).

Fångstredskap

Jakt efter lodjur med stöd av detta beslut får bedrivas med följande godkända fångstredskap: Åbrånsfällan (L93), Lofälla Grimsö (L94), Tunnelfälla Söderholm (L95), Sinkabirum (L99) samt Sinkabirum kombi (L112). Vid användningen ska tillses att inga utstående kantiga detaljer förekommer invändigt i fällans fångstutrymme. Ansvarig jaktledare ska förvissa sig om att fällorna är i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt.

Varje fälla ska vara tydligt märkt med typbeteckning samt användarens namn, adress och telefonnummer (26 § Naturvårdsverkets föreskrifter och Allmänna råd om jakt och statens vilt). Tillsyn och vittjning av fällor ska ske minst två gånger per dygn. En

vittjning ska dock alltid ske på morgonen senast en timme efter solens uppgång (27 § samma föreskrifter).

Fällor som ska användas för lodjursjakt under perioden 1 mars – 15 april 2010 ska koordinatsättas med GPS-koordinater, alternativt anges med markering på karta. Platsangivelsen för fällan ska anmälas skriftligen till Länsstyrelsen efter 9 februari 2010 och före 1 mars 2010 i det län fällan är placerad.

Lodjur som vid fällfångst konstateras vara märkt bör inte avlivas utan frisläppas. Kontakta dessförinnan Lodjursprojektet².

Naturvårdsverket erinrar om att det krävs dispens från länsstyrelsen för att få använda animaliskt avfall vid fällfångst (20 § Föreskrifter om ändring i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor (SJVFS 2007:2)).

Naturvårdsverket rekommenderar att lodjursfällor förses med elektroniska anordningar som informerar jägaren när fällan har slagit igen, t ex via sms. Användning av sådana anordningar befriar dock ej från kravet att varje fälla ska vittjas på plats minst **två gånger** per dygn.

Anmälan av fällt lodjur

Även om lodjur inte fällts eller påskjutits ska jaktledaren under pågående jakt **med vapen** varje timme ha kontakt med länsstyrelsen för besked om tilldelning återstår inom det aktuella jaktområdet. **Vid jakt med fälla ska jaktledaren ta kontakt med länsstyrelsen innan fångat lodjur avlivas för att förvissa sig om att djur återstår av tilldelningen.**

Fällt eller påskjutet lodjur ska anmälas till länsstyrelsen (5 b § jaktförordningen). Denna anmälan ska göras av jaktledaren till berörd länsstyrelse (se tabell 1) utan dröjsmål och senast en timme efter att djuret fällts eller påskjutits.

Vid anmälan ska jaktledaren ange följande uppgifter som antecknas av länsstyrelsen:

1. ansvarig jaktledare,
2. skyttens namn, adress och telefonnummer,
3. när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),
4. var djuret fällts eller påskjutits (plats som går att återfinna på karta 1:100 000 samt kommun eller jaktområde enligt detta beslut),
5. djurets kön och ålder, om det är känt,
6. jaktsätt.

² Kontakta Grimsö forskningsstation, tel 070 - 203 04 31 alternativt Peter Segerström, Jokkmokk, tel 070 - 258 11 20.

I samband med anmälan om fällt djur informerar länsstyrelsen jaktledaren om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar jaktledaren angående tidpunkt och plats för besiktningen.

I samband med anmälan om påskjutet lodjur beslutar länsstyrelsen om det påskjutna lodjuret ska avräknas eller ej från kvoten. Påskjutet lodjur ska avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att djuret är oskadat.

Tabell 1. Länsstyrelsernas telefon. Se respektive länsstyrelses hemsida för detaljer.

Län	Länsstyrelsens telefonnummer för att kontrollera kvarvarande tilldelning	Länsstyrelsens telefonnummer för att anmäla fällt eller påskjutet lodjur
Norrbottn	073-066 39 49	070-605 1135 Kommuner: Arjeplog, Arvidsjaur, Älvsbyn, Piteå, Boden 070-353 3390 Kommuner: Luleå, Kalix, Haparanda, Övertorneå, Pajala 070-353 3476 Kommuner: Kiruna, Gällivare, Övertorneå, Jokkmokk
Västerbotten	090-10 70 70	090-10 82 80
Jämtland	063-12 63 12	063-14 63 33
Västernorrland	0611-34 91 53	070-352 00 37

Besiktning av fällt lodjur m.m.

Jaktledaren är ansvarig för att lodjuret och skottplats/fallplats kan besiktigas snarast efter överenskommelse med länsstyrelsens besiktningsman. Besiktning ska ske inom 24 timmar från den tidpunkt djuret fälldes. Hela det fällda lodjuret ska uppvisas för länsstyrelsens besiktningsman.

Om besiktningsman så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Vid fällfångat lodjur ska fällan alltid besiktigas. Besiktningsmannen fotograferar fällan så att fälltyp kan bedömas. Även fällans insida fotograferas på så sätt att eventuella skador som fångade lodjur uppvisar eller eventuell åverkan som fångade lodjur har haft på fällan kan bedömas. Fotografering sker varje gång ett lodjur fångas i en fälla även om en och samma fälla fångar flera lodjur. Fotona märks med länsstyrelsens ID-nr enligt bilaga 2 och skickas till Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA)³ inom en månad.

³ Bilderna skickas lämpligen per e-post till lojakt@sva.se

Besiktningssmannen fotograferar framtassarnas klor av samtliga fällda lodjur. Fotona märks med länsstyrelsens ID-nr enligt bilaga 2 och skickas till SVA inom en månad.

Besiktningssmannen fyller tillsammans med skytten i blankett *Registrering och besiktning av fällt lodjur* (bilaga 2). Besiktningssmannen ser till att blanketten är komplett ifylld.

Hantering av fällt lodjur

Genom besiktningssmannens försorg sänds flådd kropp inklusive huvudet till SVA⁴. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också insändas. Besiktningssmannen tar vid besiktning ett hudprov (ca 1x3 cm). Vidare märker besiktningssmannen lodjursskinnet med transponder (mikrochipet sitter i brickan) vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Kopia av blanketten *Märkning av fällt lodjur* (bilaga 3) sänds omgående till Naturvårdsverket⁵ och till SVA. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Med stöd av 9 b § 4 och 5 stycket jaktförordningen beslutar Naturvårdsverket att följande ska gälla beträffande lodjur fällda med stöd av detta beslut.

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter rapporterats samt att den flådda kroppen (skrotten) inklusive huvudet överlämnas till besiktningssmannen och att övriga villkor i detta beslut följs tillfaller skinnet av lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta ett fällt lodjur till annan. Härvid ska ifylld blankett *Märkning av fällt lodjur* (bilaga 3) medfölja. Se vidare under rubrik Annan information nedan.

SVA genomför åldersbestämning av djuret, genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få kraniet tillbaka mot en avgift av 600 kronor + frakt. Önskar skytten att få tillbaka kraniet ska det anges särskilt på blankett (bilaga 2). De kranier som returneras märks av SVA med mikrochip varvid bifogad blankett *Märkning av fällt lodjur* (bilaga 3) används.

Underlåter jaktledaren att på begäran uppvisa skottplats/fallplats eller om platsen inte kan återfinnas eller om jaktledaren vägrar att lämna ifrån sig kroppen inklusive huvudet tillfaller hela lodjuret staten eller om djuret inte återfinns värdet av detsamma.

⁴ Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Obduktionssalen, Viltsektionen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala

⁵ Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, telefon 08-698 10 00, fax 08-20 29 25

Blanketter

Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i *Registrering och besiktning av fällt lodjur* (bilaga 2). Kopia/dubblett av denna blankett ska bifogas båda djurkropp och referensprov (se ovan). Besiktningsmannen fyller själv i blankett *Märkning av fällt lodjur* (bilaga 3). En kopia av denna blankett ska åtfölja djurkroppen

Annan information

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning eller förevisning av lodjur, lodjursskinn eller andra delar av lodjur, är förbjudna enligt artikel 8.1 i Rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem (CITES-förordningen). Jordbruksverket kan medge undantag från förbudet, om det kan visas att exemplaret åtkommit lagligt. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut, kan Jordbruksverkets⁶ intyg om undantag från förbudet inhämtas. Skytten kan då sälja eller byta skinnen eller kraniet av lodjur. För export, import eller reexport krävs särskilt tillstånd från Jordbruksverket.

Länsstyrelsernas och andra myndigheters åtgärder i samband med jakten

Länsstyrelserna övergripande åtgärder

Länsstyrelsen är mottagare av anmälningar av fällda lodjur och informerar jaktledaren om dennes och skyttens skyldigheter. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar jaktledaren angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Länsstyrelsen tillhandahåller telefonsvarare med aktuell information om hur många djur som fällts och vad som återstår av tilldelningen. Länsstyrelsen tar också emot anmälan om fällt eller påskjutet djur.

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet lodjur fällts eller påskjutits och avräknats inom ett län eller del av län eller om jakttiden löpt ut. Fälls lodjur med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt, då lodjursjakt är tillåten med stöd av detta beslut, så ska djuren *inte* avräknas tilldelningen. Beslut om avlysning delges snarast berörda polismyndigheter, jakträttshavare, jaktvårdsföreningar, medier och övriga på lämpligt sätt.

Länsstyrelsen förordnar besiktningsmän som besiktigar samtliga fällda lodjur och samtliga fallor där lodjur har fångats under pågående jakt. Se särskilt vad som gäller för fotografering och ifyllande av blankett (sida 6)

Länsstyrelsens besiktningsmän dokumenterar eftersök av lodjur som påskjutits men ej fällts eller återfunnits.

⁶ Intyget är förenat med en avgift på 350 kronor som Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, telefon 036-15 50 00, fax 036-19 05 46, www.sjv.se debiterar.

Naturvårdsverket rekommenderar att länsstyrelserna efter avslutat jakt registrerar alla fällda och påskjutna lodjur i Rovbase.

Hantering av fällt lodjur

Besiktningsmannen fotograferar framtassarnas klor av samtliga fällda lodjur och skickar bilderna till SVA.

Besiktningsmannen ombesörjer vidare att märkning av skinn med transponder (mikrochips) utförs. Länsstyrelsen antecknar varje lodjurs mikrochipsnummer tillsammans med skyttens eller den nye ägarens namn, personnummer och adress, samt var och när djuret fällts. Kopia av blankett *Märkning av fällt lodjur* (bilaga 3) sändes omgående till Naturvårdsverket⁷ och till SVA. Mikrochips tillhandahålls av Viltskadecenter.

Genom besiktningsmannens försorg sänds flådd kropp inklusive huvudet till SVA⁸. Flådd lodjurskropp ska om möjligt inte frysas och inga inre organ får tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också insändas.

SVA förser besiktningsmännen med kartonger samt frankerade adressetiketter. Om annat fraktsätt är aktuellt kontaktas SVA innan djuret skickas. Även här står SVA för fraktkostnaden, men om ersättning för frakten önskas ska kopia på fraktkvittot bifogas försändelsen. Den flådda kroppen sänds på ett sådant sätt att den är framme vid SVA efterföljande arbetsdag. Paket skickas endast under söndag, måndag, tisdag eller onsdag. Gällande rutiner för att sända döda djur till SVA ska följas och finns på Internet under adressen:

http://www.sva.se/sv/navigera/tjanster_produkter/Patologi/Doda-djur/.

Vid besiktningen tar besiktningsmannen ett referensprov (hudprov med hår, ca 1 x 3 cm) samt ombesörjer att referensprovet sänds till SVA. Referensprov sändes *aldrig* tillsammans med djurkroppen till SVA.

Obduktionen av lodjur som fångats i fälla sker i enlighet med det protokoll som ingår i internationell standard ISO 10990-5 Annex B. Efter obduktion och egen provtagning lagrar SVA övriga prover och kranier. Prover och data finns tillgängliga för analys för forskningsändamål (SVA:s V-nr används som djurens identifikationsnummer).

De kranier som ska returneras till jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, märks av SVA med mikrochip innan de skickas tillbaka. Kranier bör kunna returneras inom ett år

⁷ Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm, telefon 08-698 10 00, fax 08-698 10 42

⁸ Statens Veterinärmedicinska Anstalt, Viltsektionen, Obduktionssalen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala, 018-67 40 00.

Rapportering/redovisning

Länsstyrelsen skickar fortlöpande under jakten rapport över fällda lodjur i form av ifylld digital datafil i Excel-format till lojakt@sva.se. SVA uppdaterar därefter information om lojakten på sin hemsida www.sva.se.

Fällda lodjur registreras av länsstyrelsen i Rovdjursforum som synobservationer under egen inventering "Lodjursjakt 2010". Även påskjutna, ej fällda lodjur registreras där.

Länsstyrelsen överlämnar därutöver senast den 1 juni 2010 till Naturvårdsverket en skriftlig rapport, inklusive fullständigt ifylld digital datafil i Excel-format (tillhandahålls av SVA) över hur många djur som fällts eller anmälts påskjutna, inklusive vilka som avräknades respektive inte avräknades, med stöd av detta beslut. Rapporten ska också innehålla information om hur många fällor som var anmälda till länsstyrelsen totalt och per kommun, vilka typer av fälla det rörde sig om, hur många fällor som besiktigades i förekommande fall samt i hur många fällor det fångades lodjur. Rapporten utgör också rapporteringsunderlag till Europeiska kommissionen i enlighet med Art- och habitatdirektivets artikel 16.2 samt Konventionen om skydd av europeiska vilda djur och växter samt deras naturliga miljö (Bernkonventionen). Den ska innehålla uppgifter om djurets kön, skyttens namn, adress och telefonnummer, jaktledarens namn och telefonnummer samt tidpunkt (datum och klockslag), plats (kommun, koordinater i rikets nät) och hur respektive lodjur fällts (jaktmetod). Till rapporten bifogas även ett dokument där det framgår vilka erfarenheter som vunnits i samband med jakten. Kopia av fullständigt ifylld blankett *Registrering och besiktning av fälld lodjur* (bilaga 2) bifogas denna rapportering.

SVA överlämnar senast den 1 juni 2010 till Naturvårdsverket en sammanfogad digital datafil med uppgifter från länsstyrelserna om lodjursjakten. Naturvårdsverket rekommenderar att SVA på sin hemsida har en kortfattad sammanställning om lodjursjakten för allmänheten. SVA överlämnar senast den 1 juli 2010 en sammanställning över skador som observerats på lodjuren, hur allvarliga dessa skador var, hur fällfångade och skjutna lodjur skiljer sig åt med avseende på typ och frekvens av skador, hur skadors omfattning och frekvens varierar mellan fälltyper samt vilket samband det finns mellan lodjurs skador och fällans typ/konstruktion och eventuell åverkan på fällan.

Naturvårdsverket rekommenderar att SVA, i samarbete med Norskt Institut for Naturforskning, NINA, gör en kortfattad översiktlig sammanställning av data från de av jägarna frivilligt ifyllda frågeformulären samt publicerar den på SVA:s webbplats.

Rekommendationer

Lodjursskyttar ombeds också fylla i det frågeformulär gällande lodjursjakt som tillhandahålls av SVA och NINA.

Bakgrund

Förslag från länsstyrelserna

Länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län har inkommit med yttranden om jakt på lodjur.

Länsstyrelsen i Norrbottens län föreslår en tilldelning på 24 djur i hela länet. Länsstyrelsen föreslår att jakt med vapen får bedrivas under perioden 1 mars – 15 april och jakt med fälla under perioden 1 februari – 15 april.

Länsstyrelsen i Västerbottens län föreslår en tilldelning på 35 djur varav sammanlagt 22 bör fällas i kommunerna Storuman, Lycksele, Vilhelmina, Dorotea och Åsele samt 5 djur i kommunerna Bjurholm, Nordmaling, Umeå, Vännäs, Vindeln, Robertsfors och Skellefteå samt 8 djur i kommunerna Sorsele, Malå och Norsjö. Länsstyrelsen föreslår att jakten med fällor och vapen får bedrivas under perioden 1 mars – 15 april.

Länsstyrelsen i Jämtlands län föreslår en tilldelning på 60 djur för hela länet. Länsstyrelsen föreslår att $\frac{2}{3}$ av tilldelningen, dvs. 40 lodjur, fördelas enligt följande: 6 djur i Strömsunds kommun, 8 djur i kommunerna Krokomb och Åre, 5 djur i kommunerna Ragunda och Bräcke, 4 djur i kommunerna Östersund och Berg samt 17 djur i Härjedalens kommun. Länsstyrelsen föreslår vidare att $\frac{1}{3}$ av tilldelningen, dvs. 20 lodjur, får fällas av jaktlag i samarbete med samebyar och fördelas mellan samebyarna Voernese, Raedtievaerie, Ohredahke, Jingevaerie, Jœvnievaerie, Njaarke, Handölsdalen, Tåssåsen, Mittådalen och Ruhvten Sijte med 2 lodjur vardera. Länsstyrelsen föreslår att fällfångst och jakt med vapen får bedrivas under perioden 1 mars – 15 april. Länsstyrelsen menar också att djur som inte fällts under licensjakten på våren bör få fällas på spårnö under hösten under perioden 1 oktober – 15 december.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anser att länet i samband med beslut om licensjakt efter lodjur i sin helhet ska tillhöra renskötseområdet. Länsstyrelsen föreslår en tilldelning på minst 8 djur samt att fällfångst och jakt med vapen tillåts under perioden 1 mars – 15 april.

Övriga skrivelser

Naturskyddsföreningen anser att jakt med fällor inte kan motiveras annat än i undantagsfall.

Svenska Jägareförbundet föreslår en total tilldelning på 380 lodjur för hela landet, varav 183 djur inom renskötseområdet fördelat på 11 områden och 197 djur utanför renskötseområdet fördelat på 12 områden. Förbundet föreslår att fällfångst tillåts i renskötseområdet under perioden 1 januari 2010 – 15 april 2010 och vapenjakt under perioden 15 februari 2010 – 15 april 2010 och att fällfångst tillåts utanför renskötseområdet under perioden 1 februari 2010 – 31 mars 2010 och vapenjakt under perioden 15 februari 2010 – 31 mars 2010.

Tabell 2. Antalet funna föryngringar⁹ (familjegrupper som uppfyller de inventeringskriterier som finns) av lodjur i de olika förvaltningsområdena för rovdjur samt i Sverige totalt för säsongerna 2004/2005 – 2008/2009 (Källa: Länsstyrelserna). Siffror i parentes i kolumn ”2008” är antalet föryngringar som har beräknats finnas i olika län under säsong 2007/2008.

	2005	2006	2007	2008	2009
Norra rovdjursförvaltningsområdet					
Norrbotten	33	24	25	34,5	37
Västerbotten	30	32	23	37,5	41
Jämtland	45	44	42	54	53
Västernorrland	15	11	13	17,5 (27,5)	17,5
Norra totalt	123	111	103	143,5 (153,5)	148,5
Mellersta rovdjursförvaltningsområdet					
Dalarna	30	34	30	22 (30,5)	19,5
Gävleborg	22	22	20	10,5 (23)	16,5
Värmland	23	26	26	0,5 (26)	23
Örebro	8	12	12	7 (11)	12
Västmanland	16	13	10	4 (10)	11
Uppsala	15	17	13	11 (15)	29,5
Västra Götaland	5	16	21	7,5 (26)	12,5
Stockholm	1	1	1	0 (1)	4,5
Mellersta totalt	120	141	133	62,5 (142,5)	128,5
Södra rovdjursförvaltningsområdet					
Södermanland	2	3	3	1 (3)	2
Östergötland	1	1	3	0 (4)	1
Halland	2	3	1	4 (4)	2
Kalmar	0	1	1	1 (1)	2
Blekinge	0	1	2	1 (1)	1
Jönköping	0	1	2	0 (0)	1
Skåne	0	0	0	0	1
Södra totalt	5	10	12	7 (13)	10
Hela Sverige (endast lyckade föryngringar inom inventeringsperioden)					
Sverige totalt	241	258	241	212 (309)	286

Utbredning, inventeringar och bevarandestatus av lodjur

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringsverksamheten regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets

⁹ Halva familjegrupper innebär att närliggande län delar på familjegrupperna.

föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn.

Inventeringsresultatet för antalet lodjursföryngringar (familjegrupper på vintern) i norra, mellersta och södra rovdjursförvaltningsområdet samt för landet som helhet redovisas i *tabell 2*.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. I rapporten *Resultat från inventeringar av lodjur i Sverige vintern 08/09* presenterar Viltskadecenter de senaste siffrorna. Föryngring av lodjur konstaterades då i 19 av landets 21 län. Resterande län utom Gotland redovisade regelbunden förekomst av lodjur. Totalt registrerades 286 föryngringar av lodjur i landet, plus fyra som var misslyckade (ungarna dog). I norra rovdjursförvaltningsområdet konstaterades således 148,5 föryngringar, i mellersta området 128,5 och i södra 10 föryngringar av lodjur under inventeringssäsong 2008/2009. Inventeringen var inte heltäckande i hela landet, men inventeringsförhållandena betraktades som mycket bra i många områden.

Naturvårdsverket har tidigare uppdragit åt Lodjursforskningsprojektet vid Sveriges lantbruksuniversitet att göra en uppskattning av lodjurstammens storlek i hela landet för 2008. Dessutom har lodjursforskarna på Naturvårdsverkets uppdrag tidigare tagit fram viktiga forskningsrapporter som ger förvaltningen bra underlag för beslut¹⁰.

Forskarna bedömde år 2005 i en uppdragsrapport för Naturvårdsverket att det finns utrymme för ett jaktligt uttag utanför renskötselområdet som inte påverkar lodjursstammen negativt. Forskarna drog också slutsatsen att lodjursstammen är stabil, att den inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är begränsad av främst legal jakt i renskötselområdet och främst bytestillgången i Mellansverige. En ytterligare faktor är illegal jakt. Forskarna menar sammanfattningsvis att det är motiverat att bedöma lodjurets nuvarande bevarandestatus i Sverige som gynnsam.

Lodjursföryngringar utgör endast ett segment av den totala lodjurspopulationen och antalet föryngringar kan variera relativt mycket utan att antalet vuxna lodjursindivider förändras avsevärt. För säsong 2007/2008 uppskattades antalet föryngringar i Sverige till 141 inom renskötselområdet och 168 utanför, totalt alltså 309 för hela landet. Antalet individer beräknades för renskötselområdet till 744-987 lodjur och total för landet till 1500-2000 lodjur. Enligt Viltskadecenters rapport har antalet föryngringar i renskötselområdet ökat något under säsong 2008/2009, medan lodjursstammen utanför renskötselområdet ligger på ungefär samma nivå som säsong 2006/2007.

¹⁰ O. Liberg & H. Andrén 2005 *Lodjurstammen i Sverige 1994-2004*; O. Liberg & H. Andrén 2005 *Bevarandestatus och känslighet för jakt i den svenska lodjurstammen 2005. En snabb utredning för Naturvårdsverket*; O. Liberg & H. Andrén 2008 *Den svenska lodjursstammen 2004-2008*.

Skador

Rovdjursskador på ren

I renskötselområdet är renen ett viktigt byte och lodjuret kan därmed åsamka rennäringen stora skador. Eftersom det nuvarande ersättningssystemet utgår från rovdjursförekomst i samebyarna och inte förutsätter att döda renar hittas så finns det ingen jämförbar dokumentation av de skador som rovdjuren åsamkar rennäringen. Ersättningen för rovdjursdödade renar regleras genom viltskadeförordningen (SFS 2001:724) och genom regeringens regleringsbrev till Sametinget. Ersättningssystemet är tänkt att främja insatser inom näringen för att förebygga rovdjursskador. Enligt 3 § viltskadeförordning ska bidraget för skadeförebyggande åtgärder räknas av från ersättning för rovdjursförekomst. Därför avstår många samebyar i dagsläget från att ansöka om bidrag för skadeförebyggande åtgärder. Anslagen till ersättningen för rovdjursförekomst under åren 1997 till 2009 har ökat från högst 30 till ca 60 miljoner kronor. Varje lodjursföryngring som ligger inom en samebys betesområde ersätts med 200 000 kronor (2008).

Lodjurets predation på ren har studerats genom att på snötäckt mark spåra ett antal sändarförsedda lodjurshonor med ungar i Norrbottensfjällen. Studiens resultat visade att en lodjurshona med ungar i medeltal dödar sex renar per månad under vintern. I en nyligen publicerad studie¹¹ över lodjurspredation på ren, där även material från Västerbotten och Jämtland ingår, har 11 familjegrupper av lodjur i skogslandskap och 2 i fjällandskap studerats. Studien visade att lodjurens predation på ren varierar mycket mellan olika individer och mellan olika tider på året. Enligt studien dödar en familjegrupp av lodjur under februari och mars månader mellan 0 och 7 renar i månaden. Beroende på vilken metod som användes varierade genomsnittet mellan 2,2 och 4,6 renar i månaden. Ett annat resultat från studien var att antalet dödade renar per lodjur minskar under april och att lodjuren under maj till juli endast dödar enstaka renar. Under vår och sommar dödar lodjur fler andra byten som t ex skogsfågel och skogshare. Även om lodjurets predationstakt på ren är lägre under sommarhalvåret än de nyss nämnda forskningsresultaten så torde det stå klart att lodjuret är den rovdjursart som åsamkar rennäringen de största sammanlagda skadorna. Belysande för detta är att huvuddelen av Sametingets ersättning för rovdjursförekomst är ersättning för lodjursförekomst.

Tidigare jakt på lodjur

Lodjuret fredades utanför renskötselområdet 1986 och i hela landet 1991. Fr.o.m. vintern 1994/95 har viss jakt tillåtits. Omfattningen framgår av *tabell 3*.

¹¹ Mattison J. & Andrén, H. 2008. *Förvaltningsmärkning av lodjur inom renskötselområdet – Lodjurens predation på ren, hemområden och aktivitetsmönster*. Rapport Grimsö forskningsstation, SLU.

Tabell 3. Antalet rapporterade fällda lodjur med stöd av Naturvårdsverkets årliga stora beslut om jakt åren 1994/95-2008/2009 uppdelat på län och totalt samt den totala tilldelningens storlek (Källa: Naturvårdsverket).

	BD	AC	Z	Y	W	X	S	T	O	U	C	Totalt	Tilldelning
1994/95			4									4	6
1995/96		1	11									12	35
1996/97	5	13	62	3	5			1				89	147
1997/98	3	5	48	13	11	6		4				90	168
1998/99	4	8	31	15	14	7	9	4				92	168
1999/00	1	19	55	15	26	13	19	11	2	4		165	183
2000/01	1	15	40	6	17	7	19	6	2	3	0	116	127
2001/02	0	16	35	5	13	8	12	4	2	4	1	100	114
2002/03	0	7	18	6	9	8	12	4	1	4	1	70	109
2003/04	0	8	17	1	0							26	33
2004/05	2	4	8	0	0							14	16
2005/06	1	2	16	2	14	4	6	3	1	3	2	54	51
2006/07		6	16		10	8	12	5	5	5	5	72	75
2007/08		7	26		13	8	10	6	6	4	6	86	85
2008/09	2	23	55	4	21	8	16	5	6	6	8	154	156
Totalt	19	134	442	70	153	77	115	53	25	33	23	1144	1473

Av tabellen framgår att en stor andel av tilldelningarna har utnyttjats. I Norrbottens län har dock få lodjur rapporterats fällda. Säsongerna 2003/04 och 2004/05 var jakt tillåten endast i renskötselområdet. Säsongerna 2006/07 och 2007/08 var det ingen jakt tillåten i Norrbotten och Västernorrland.

Annat dödlighet

Under år 2009 har 62 lodjur som inkommit till SVA dött av andra orsaker än jakt med stöd av Naturvårdsverkets stora beslut om jakt och skydds jakt efter lodjur inom och utanför renskötselområdet. Av dessa var 29 lodjur dödade i trafiken.

Under 2009 har Naturvårdsverket och Länsstyrelserna vid 16 tillfällen fattat beslut om skydds jakt på totalt 35 lodjur pga stora skador på rennaringen. Fjorton lodjur har fällts med stöd av dessa beslut.

Skäl

Allmänt

Lodjuret är den arten bland de stora rovdjuren som är mest populär i Sverige. Samtidigt finns problem med lodjur inom renskötseln medan övrig tamdjurskötsel drabbas i mycket liten grad. Det är oklart hur stora förlusterna är för rennäringen, men de anses vara substantiella i vissa områden. I mellersta och södra Sverige upplevs förvaltningen av rådjur som komplicerad när samspelet mellan rådjur och lodjur leder till stora svängningar i båda arters täthet, med små stammar av både rovdjur och byte som följd.

Det finns en relativt stor stam av lodjur i landet. I många län i norra delen av landet ligger lodjursstammen över de nivåer som länsstyrelserna i de regionala förvaltningsplanerna uppger som lämpliga. En etablering i sydligaste Sverige har skett, även om lodjursstammen där fortfarande är liten. Lodjursstammen i mellersta Sverige är även i fortsättningen viktig som källa för djur som ska sprida sig söderut.

De årliga inventeringarna som genomförs för att bedöma lodjursstammens storlek, utbredning och förökningstakt är omfattande och ger en ganska detaljerad bild. Det diskuteras huruvida inventeringarna över- eller underskattar lodjursstammen, men resultaten antas återspegla antalet föryngringar relativt väl, speciellt i norra Sverige.

Det finns ett intresse av att jaga lodjur, som anses vara ett spännande villebråd. Olika problemställningar har diskuterats både rörande jakt med hund och fällfångst. Båda jakttyperna har sina för- och nackdelar och kompletterar varandra, beroende på snötillgång och på hur många erfarna lodjursjägare som finns.

Riksdagen har tidigare satt miniminivån för lodjursstammen till 300 årliga föryngringar. I ett nytt beslut bestämde riksdagen att stammen får variera ner till 250 föryngringar under de närmaste åren om så behövs med hänsyn till rennäringen, till vikande stammar av bytesdjur eller till det totala rovdjurstrycket i vissa områden.

Proposition och riksdagsbeslut om en ny rovdjursförvaltning

Riksdagen beslutade den 21 oktober 2009 om regeringens proposition 2008/2009:210 *En ny rovdjursförvaltning*. Intentionen med Sveriges nya rovdjursförvaltning är att en långtgående delegering av beslut om skydds jakt ska ske till länsstyrelserna. Förutsättning för en sådan delegering är enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen bland annat att det finns fastställda miniminivåer för arterna i fråga.

Länsvisa miniminivåer och miniminivåer för rovdjursförvaltningsområden för lodjur är inte fastställda ännu, även om länen tidigare har tagit fram förslag på länsvisa nivåer i sina förvaltningsplaner. Därför beslutar Naturvårdsverket och

inte länen om licensjakt efter lodjur våren 2010. Länsstyrelsernas yttrande är dock mycket viktiga underlag för Naturvårdsverkets beslut.

Regeringen har i sin proposition föreslagit en indelning av landet i tre förvaltningsområden. Denna indelning har senare ändrats av regeringen när Stockholms län flyttades till det mellersta förvaltningsområdet. Norra förvaltningsområdet utgörs av Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län. I mellersta förvaltningsområdet ingår Dalarnas, Gävleborgs, Västra Götalands, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Uppsala och Stockholms län. Södra förvaltningsområdet utgörs av de övriga länen i landet.

Juridiska förutsättningar för licensjakt efter lodjur

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat lodjur. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur: om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

Bestämmelsen motsvarar Art- och habitatdirektivets artikel 16.1.e. Artikeln stadgar att om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om undantag från fredning meddelas. Ytterligare förutsättningar är att undantaget tillåts under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning. Undantaget får enbart röra vissa exemplar av arten i en begränsad mängd, som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter lodjur. De allmänna förutsättningarna för licensjakt framgår av 23 c § samma förordning: I 9 b § jaktförordningen regleras hur sådana beslut om bland annat licensjakt på stora rovdjur ska utformas.

Bevarandestatus

I mars 2001 antog riksdagen regeringens proposition 2000/01:57 *Sammanhållen rovdjurspolitik*. Där sägs att miniminivån för lodjursstammen i Sverige ska vara 300 föryngringar per år. Ett av målet för lodjursstammens utbredning är att arten ska finnas såväl inom som utanför renskötselområdet men att huvuddelen av stammen ska finnas utanför renskötselområdet.

I sin proposition 2008/09:210 *En ny rovdjursförvaltning* som antogs av riksdagen i oktober 2009 gör regeringen följande överväganden:

”Mot bakgrund av att regeringen under några år avser att genomföra kraftfulla åtgärder för att stärka vargstammens genetiska situation, är det regeringens

bedömning att Sverige kortsiktigt inte kan hysa en lodjurspopulation som motsvarar 300 årliga föryngringar huvudsakligen söder om renskötselområdet och med merparten av lodjursstammen i mellersta Sverige. ... Lodjursstammen har kommit långt mot målet om en livskraftig stam. Utan att artens bevarandestatus långsiktigt påverkas kan därför antalet årliga föryngringar, huvudsakligen utanför renskötselområdet, tillåtas ligga under 300 föryngringar, motsvarande 1500 individer, fram till dess att utvärderingen av etappmålen m.m. är behandlad. Antalet föryngringar bör dock inte understiga 250, motsvarande totalt 1 250 individer, och det är angeläget att spridningen av lodjuren fortsätter i södra Sverige.”

Annan lämplig lösning

I propositionen 2008/09:210 skriver regeringen följande:

”Rennäringen är den areella näring som drabbas hårdast av rovdjurens närvaro. I dag är det lodjur som orsakar de sammantaget största skadorna. Rovdjursförekomen inom renskötselområdet bör därför begränsas.”

Arbetet med att förebygga skador på tamdjur, bl.a. genom stängsling, och att ge ersättning till drabbade tamdjursägare är verktyg för att öka tryggheten för dem som har tamdjur i områden med stora rovdjur.

På grund av renskötelsens extensiva natur är det svårt att förebygga skador med de metoderna som traditionellt används i annan tamdjurskötsel. Regeringen har lämnat uppdrag till Sveriges lantbruksuniversitet att undersöka vilka förebyggande åtgärder som kan användas inom renskötelsen. Arbetet pågår och några resultat har inte presenterats.

Ekonomisk ersättning för skador orsakade av rovdjur är en möjlighet att kompensera tamdjursägare. Rovdjursstammarna har dock under senaste inventeringssäsong varit så stora i renskötselområdet att Sametinget har haft svårt att utbetala full ersättning till alla samebyar. Vissa samebyar anför också att förlusterna inom renhjordarna numera är så stora att det är tveksamt om en fortsatt renskötsel är möjlig.

Jakttiden

I detta beslut är jakttiden förlängd med två veckor jämfört med fjolårets lodjursjakt i renskötselområdet. Jakten är också två veckor längre än den jakt som får bedrivas i mellersta förvaltningsområdet i år. Beslutet bygger på erfarenhet från tidigare års lodjursjakt i renskötselområdet där man inte lyckades fälla samtliga lodjur inom den beviljade jaktperioden (mars månad) på grund av ogynnsamma väder- och snöförhållanden. Samtliga länsstyrelser i norra rovdjursförvaltningsområdet förordade den beslutade jakttiden.

Hundanvändning

Naturvårdsverket beslutar att högst *två* hundar som ställer eller förföljer lodjur får användas samtidigt. Hundarna får dessutom inte bytas under jakt på ett och samma lodjur eller en och samma familjegrupp och under samma dag.

Under senare år har det utvecklats jaktmetoder där det används ett flertal drivande hundar vid jakt, framför allt på björn men även på lodjur. Användandet av ”koppel” där ett flertal hundar släpps för att på plats ställa eller driva fram djuret skiljer sig starkt från den i Sverige traditionella hundjakten med en eller max två hundar. En jakt med få hundar är att föredra ur ett etiskt perspektiv.

Användning av motordrivet fordon

Under tidigare års lodjursjakt har det visat sig att det är svårt att bedriva en effektiv jakt i vidsträckta och mindre tätt befolkade områden i norra Sverige. Intentionen med jakt efter lodjur enligt detta beslut är att minska lodjursstammen och därmed rovdjurstrycket på rennäringen. Även väl tilltagna jaktkvoter är verkningslösa i detta sammanhang om djuren i praktiken inte kan fällas. Naturvårdsverket menar att användning av motorfordon kan öka jaktens effektivt avsevärt.

Därför anser Naturvårdsverket att det är nödvändigt att medge undantag från jaktlagstiftningens förbud mot att använda motordrivet fordon i samband med jakt i norra rovdjursförvaltningsområdet för att möjliggöra att på befintligt vägnät och skoterleder söka efter spår efter lodjur. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Naturvårdsverket vill påpeka att användning av motordrivet fordon i syfte att leta efter lodjursspår i syfte att jaga endast är tillåten från den dagen beslutet börjar gälla, dvs. den 1 mars 2010.

Fällfångst

För att uppfylla etiska och djurskydds krav är fällfångsten noggrant reglerad. Det innebär att endast godkända fällor för fångst av lodjur får användas, vilka finns listade på Naturvårdsverkets webbplats. Vidare ska fällornas plats anmälas till länsstyrelsen i det län fällan är placerad innan jakten startar. Besiktningsmannen ska fotografera tassarna av lodjur som fångats i fälla och fällan ska besiktigas. SVA undersöker samtliga djur med avseende på skador som fällfångsten kan ha förorsakat. Naturvårdsverket rekommenderar användning av elektroniska anordningar som informerar jägaren när fällan har slagit igen för att minimera tiden lodjuren tillbringas i fällan.

Naturvårdsverket bedömer att fällfångsten bör ske under samma jaktperiod som jakt med vapen vilket medför att godkända jaktmetoder likabehandlas. Enligt art- och habitatdirektivets artikel 12 ska lodjur, en art som listas i bilaga 4 a i samma direktiv, skyddas särskilt under parnings- och uppfödningstiden. Detta

är ytterligare ett skäl till att jakttiden för fällfångst begränsas till tiden för jakt med vapen.

Naturvårdsverket kommer att utvärdera årets fällanvändning under jakten i samverkan med länsstyrelserna och SVA. Naturvårdsverket har också inlett diskussioner med lodjursforskningsprojektet vid Sveriges lantbrukuniversitet angående en vidare utvärdering av fällfångst av lodjur. Naturvårdsverket och SVA har konkreta planer för att testa kameraförsedda fällor för lodjur (och vildsvin) och SVA har fått Djurförsöksetiska nämndens tillstånd att fånga 15 lodjur.

Naturvårdsverkets bedömning

Naturvårdsverket har att ta hänsyn till det nationella målet för lodjurstammens utveckling som beslutats av riksdagen (prop. 2008/09:210). Riksdagens beslut innebär bland annat att antalet årliga föryngringar av lodjur kan variera ned till 250, att antalet lodjur inom renskötselområdet får minska med hänsyn till rennäringens intressen och det samlade ökande rovdjurstrycket och att lodjursstammen i mellersta Sverige kan tillåtas minska med hänsyn till det samlade rovdjurstrycket och vikande stammar av bytesdjur.

Art- och habitatdirektivets artikel 16 sätter upp tre förutsättningar för att undantag från förbudet mot jakt på skyddade arter ska kunna godtas. Det får inte finnas någon annan lämplig lösning än jakt, undantaget får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus och någon eller några av de i artikeln uppsatta fem motiveringarna till undantag ska kunna tillämpas.

Naturvårdsverket gör bedömningen att jakt med stöd av 23 d § jaktförordningen kan tillåtas i begränsad omfattning. Grunderna för beslutet överensstämmer med Artikel 16.1.e i art- och habitatdirektivet. Denna artikel avser inte skyddsjakt eftersom den saknar skaderekvisit, utan ger möjlighet till jakt för hållbar förvaltning av en viltart, bland annat i syfte att uppnå en lokal acceptans för arten. Naturvårdsverket menar att jakten i renskötselområdet även uppfyller förutsättningarna i artikel 16.1. b, dvs för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten och andra typer av egendom.

Naturvårdsverket gör vidare bedömningen att en minskning av lodjursstammen i renskötselområdet behövs för att inte omöjliggöra eller allvarligt försvåra ordnad renskötsel i någon sameby. Beslutad tilldelning är fastställd efter samråd med länsstyrelserna. Verket har vidare medgivit tilldelning i specifika områden och i förekommande fall ner på kommunnivå enligt förslag från länsstyrelserna.

För att se till att jakten sker i kontrollerade former anges i villkoren att person som avser att jaga lodjur ska vara registrerad som lodjursjägare i jaktregistret. Besiktningsmännens kontroll av varje fällt djur, kropparna som skickas in till SVA samt de prover som tas där möjliggör en noggrann kontroll av de fällda djurens kön, ålder och hälsostatus. Skyttens uppgifter kan verifiera att registrering i jaktregistret har skett. Fällor där lodjur har fångats inspekteras av ansvarig besiktningsman. Länen kommer in med en avslutande rapport om

lodjursjaktens genomförande och resultat. Lodjursstammens utveckling följs noga med omfattande inventeringar varje år. Inventeringarnas resultat visar vilka effekter tidigare års jakt har haft.

Lodjursstammens utveckling styrs idag i hög grad av kontrollerade förvaltningsåtgärder (jakt) i renskötseområdet och normala begränsningar i miljöns bärkraft för lodjur (bytestillgången) i Mellansverige. Positivt för tillväxten av lodjursstammen är den expansion i söder, som avspeglats i senare års inventeringar och som förväntas fortsätta. Spridningen söderut är beroende av tätheten i spridningszonen i mellersta Sverige och påverkas inte av lodjursstammens täthet i renskötseområdet.

Naturvårdsverket gör bedömningen att lodjursstammens populationsutveckling på lång sikt kommer att vara livskraftig och att utbredningsområdet inte minskar inom en överskådlig framtid samt att tillräcklig livsmiljö finns för arten på lång sikt. Naturvårdsverket bygger detta ställningstagande bl.a. på de tre ovan refererade vetenskapliga rapporterna från lodjursforskningen.

Forskningsresultaten visar att lodjursstammen vid ett begränsat genetiskt utbyte med de finska och norska stammarna bör bestå av 1000-3000 individer för att stammen långsiktigt ska kunna bevaras. Enligt riksdagens beslut får lodjursstammen variera ner till 250 föryngringar eller 1250 individer under en övergångsperiod, vilket fortfarande ligger inom de ovan rekommenderade ramarna för stammens storlek. Intentionen i politiken är dock att stammen ska överstiga miniminivån på 300 föryngringar.

Naturvårdsverket tillämpar en adaptiv förvaltning, som bygger på såväl inventeringar som erfarenheter i fält och vetenskapliga underlag. En svårighet i lodjursförvaltningen är att jaktuttag verkar avspeglas i stammens storlek med några års fördröjning.

I detta beslut om licensjakt efter lodjur i norra rovdjursförvaltningsområdet ger Naturvårdsverket tillstånd till jakt efter 127 djur. Naturvårdsverket anser att förvaltningen av lodjur måste bygga på långsiktiga åtgärder som kan följas upp istället för mycket omfattande jaktuttag där effekterna är svåra att förutse. En avskjutning på 127 djur i norra rovdjursförvaltningsområdet är en relativt stor ökning från de 100 djur som tilldelades och de 84 djur som fälldes i renskötseområdet under föregående års jakt, även om områdenas avgränsning är något olika.

Lodjursstammen har ökat i norra Sverige under senare år. Under inventeringssäsong 2008/2009 konstaterades 148,5 föryngringar av lodjur (halva föryngringar är sådana familjegrupper som rör sig i två angränsande län) i norra rovdjursförvaltningsområdet, vilket motsvarar ca 787-1040 djur. Enligt denna beräkning motsvarar en avskjutning på 127 djur 12-16 % av stammen i detta förvaltningsområde. Lodjursforskningen har tidigare konstaterat att lodjursstammen i renskötseområdet hålls på samma nivå vid en beskattning motsvarande 5-8 % av stammen. Årets avskjutning innebär således en minskning av stammen. Med länens föreslagna jaktkvot blir beskattningen av stammen olika i de olika länen. Lägst blir den i Västernorrland (7-9 %) och högst i

Jämtland (16-21 %). Norrbotten (9-12 %) och Västerbotten (12-16 %) ligger där emellan. Naturvårdsverket anser att den planerade jakten således väl återspeglar lodjursstammens storlek och problembilden för renskötseln i de olika länen. Även föregående års tilldelning syftade till en medveten minskning av stammen.

Naturvårdsverket väljer att i detta beslut inte tilldela samebyar i Jämtlands län en särskild kvot på två lodjur per sameby enligt länsstyrelsens förslag utan följer förslaget till områdesvis tilldelning på kommunbasis enligt 2009 års modell. Naturvårdsverket menar att särskilda kvoter till samebyar är svåra att administrera via ett licensjaksbeslut eftersom det har nära koppling till jakträtten och mer liknar förfarandet vid skyddsjaksbeslut. Naturvårdsverket anser att samebyarnas behov att minska lodjursstammen inom betesområdena tillgodoses i detta beslut med en förlängd jaktperiod, en ökad tilldelning och möjlighet att använda motordrivet fordon för att söka spår. Samtidigt menar Naturvårdsverket att en ökad samverkan mellan samebyar och intresserade lodjursjägare inom ramen av det regelverk som finns i respektive län är möjlig och eftersträvänsvärd.

Naturvårdsverket har vid tilldelning och villkorsformulering beaktat förslag från länsstyrelserna, relevanta forskningsresultat, åsikter från intresseorganisationer, synpunkter från Rådet för rovdjursfrågor och rennäringens problem. Det befintliga nationella och internationella regelverket och rovdjurspolitikens inriktning har varit ramarna för beslutet.

Naturvårdsverket gör den samlade bedömningen att det inte finns någon annan lämplig lösning för att lösa rennäringens problem med lodjur, att detta beslut inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus och att denna licensjakt bidrar till en hållbar förvaltning av lodjurstammen i norra Sverige.

Naturvårdsverket har följt länsstyrelsernas förslag rörande antal djur som bör fällas i det norra rovdjursförvaltningsområdet. Länsstyrelserna i detta område kommer i fortsättningen att ha ett ännu större ansvar för förvaltningen av lodjursstammen i respektive län. Beslutsrätten om skyddsjakt på lodjur ligger från 15 februari 2010 hos länsstyrelserna i norra rovdjursförvaltningsområdet (Naturvårdsverkets beslut om delegering av den 2 februari 2010, dnr 411-570-10).

Detta beslut har fattats av enhetschefen Susanna Löfgren. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit Jens Abrahamsson och Michael Schneider, den sistnämnda föredragande.

För Naturvårdsverket

Susanna Löfgren

Michael Schneider

För upplysning om hur man överklagar, se bilaga 4.

Bilagor

Bilaga 1. Sändlista

Bilaga 2. Blankett ”Registrering och besiktning av fällt lodjur”

Bilaga 3. Blankett ”Märkning av fällt lodjur”

Bilaga 4. Hur man överklagar

Bilaga 5. Lathund för lodjursskyttar

Bilaga 1

SÄNDLISTA**Via e-post**

Länsstyrelserna i berörda län där jakt tillåts
Polismyndigheterna i berörda län där jakt tillåts
Rikspolisstyrelsen
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Jordbruksverket
Svenska Jägareförbundet
Naturskyddsföreningen
Miljödepartementet
Jordbruksdepartementet
Naturhistoriska riksmuseet
Sametinget
Svenska Samernas Riksförbund
Koncessionssamebyarnas intresseförening
Direktoratet for Naturforvaltning, Norge
Jord- och Skogsbruksministeriet, Finland
Rovdjursrådet
ArtDatabanken
Henrik Andrén, Grimsö forskningsstation
Lantbrukarnas riksförbund
Jägarnas riksförbund
Naturskyddsföreningen
Svenska rovdjursföreningen
Världsnaturfonden

REGISTRERING OCH BESIKTNING AV FÄLLT LODJUR

Original till LÄNSSTYRELSEN

Kopia/dubblett överlämnas till skytten och sändes med flådd kropp och kraniet samt med referensprov till SVA

DATUM	Datum då djuret fälldes/påsköts	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens nr (ex 2010AC02)
SKYTT eller FÅNGST-MAN	Namn				Mobiltelefon			Telefon
	Adress				e-postadress			
	Postnr	Postadress			Faxnr			
PLATS	Skott- eller fångstplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)				Koordinater Rikets nät			
	Fastighetsbeteckning							☐ Kartkopia bifogas
	Jaktvårdsrets				Sameby			
	Län				Kommun			
FÅNGST-METOD	☐ Tunnefälla Söderholm	☐ Sinkabirum	☐ Sinkabirum Kombi	☐ Åbrånsfällan	☐ Lofälla Grimsö	☐ Annan fälla		
JAKT-METOD	☐ Organiserad jakt	☐ Enmansjakt	☐ Jakt med hund	☐ Annat sätt				
JAKT-LEDARE	Namn				Telefon			
ANMÄLAN	Ange datum och klockslag då anmälan gjordes till länsstyrelsen							
KÖN OCH ÅLDER	☐ Hane ♂	☐ Hona ♀	☐ Vuxen	☐ Unge				
VIKT	Totalvikt – endast vägd vikt				Flådd kropp – endast vägd vikt			
MÄRKT	☐ Tatuering - ange nr	☐ Öronmärke - ange nr	☐ Radiohalsband - ange nr	Kontakta Grimsö forskningsstation, Lodjursprojektet, 070-203 04 31				
BESIKTNING OCH PROVTAGNING	Besiktning av	☐ Flådd kropp med kraniet & skinnet	☐ Fälla	☐ Skottplats	☐ Hela lodjuret			
	Fotodokumentation	☐ Klor och tassar	☐ Fälla	☐ Skottplats	☐ Hela lodjuret	☐ Inga foton tagna		
	Notera synliga äldre skador (skottskador, andra skador, förekomst av skabb)							
	Beskriv färska skador							
	☐ Färska skador på klor	☐ Skytten önskar få tillbaka kraniet från SVA mot en kostnad av 600 kr + frakt						
☐ Inga skador på klor	Skyttens underskrift							
PROVER TILL SVA	Flådd kropp inklusive kraniet och referensprov skickas (dock ej tillsammans) till				Datum då referensprov sändes till SVA			
	SVA, Viltsektionen, Obduktionssalen, Travvägen 12A, 751 89 Uppsala, telefon 018-67 40 73 eller 018-67 46 59, fax 070-389 15 08				Datum då kropp och kraniet sändes till SVA			
RESA OCH EV. UTLÄGG OCH UNDERSKRIFT	Resa med egen bil (ange orter)	totalt antal km	å kronor	Antal tim. exkl. restid	Restid	Utlägg (kvitton bifogas)		
	Personnummer	Postgiro-, bankgironummer eller bankkonto inkl. clearingsnummer						
	Besiktningdatum	Klockslag	Besiktningmannens namnunderskrift		Namnförtydligande			
LST:s NOTERINGAR	Reseersättning	Förlorad arbetsförtjänst	Utlägg		Totalt till besiktningssmannen			

MÄRKNING AV FÄLLT LODJUR

Ifylld originalblankett bör behållas av skytten och en kopia bör följa skinn och kranium i varje försäljningsled eller motsvarande.

Separat märkning skall ske även av kraniet eller annan del av djuret som är skild från kroppen.

Kopia av ifylld blankett skall i varje försäljningsled genom polisens försorg sändas till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.

DATUM	Datum då djuret fälldes	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	Länsstyrelsens nr (ex 2010AC07)
LODJURET FÄLLT AV	Namn				Telefon		Mobiltelefon	
	Adress				e-postadress			
	Postnr	Postadress			Faxnr			
PLATS	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)				Koordinater Rikets nät			
					↑ _____ → _____			
	Län				Kommun			
KONSERVATOR	Företag				Anläggningsnummer			
	Ansvarig person				Telefon		Mobiltelefon	
	Adress				e-postadress			
	Postnr	Postadress			Faxnr			
MÄRKNING AV SKINN Ifylles av besiktningsman	Mikrochipsnummer skinn				Ange var på skinnen mikrochipset monterats			
					Personnummer		e-postadress	
	Ägarens namn							
	Adress				Telefon			
	Postnr	Postadress			Faxnr			
	Besiktningsman				Datum då skinnen märktes		År Månad Dag	
	Underskrift av besiktningsman				Namnförtydligande			
MÄRKNING AV KRANIUM ELLER DEL AV LODJUR Ifylles av SVA eller polisen	Mikrochipsnummer kranium / del av lodjur				Ange var på kraniet / delen mikrochipset monterats			
					Personnummer		e-postadress	
	Ägarens namn							
	Adress				Telefon			
	Postnr	Postadress			Faxnr			
	Polisstation eller SVA				Datum då kraniet / delen märktes		År Månad Dag	
	Underskrift av tjänsteman ansvarig för märkning				Namnförtydligande			
NY ÄGARE Ifylles av polisen	Nya ägarens namn				Personnummer		e-postadress	
	Adress				Telefon			
	Postnr	Postadress			Faxnr			
	Polisstation				Datum då djuret märktes		År Månad Dag	
	Underskrift av polisman				Namnförtydligande			

Hur man överklagar

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos länsrätten. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.** Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till länsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt och det ska vara undertecknat.

I skrivelsen ska Ni ange:

- Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,
- vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer;
- hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt
- om det finns motparter i ärendet. I så fall bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.

Lathund för lodjursjägare 2010**Kontrollera före jakten**

Jaktledare	Vem är ansvarig jaktledare?
Jaktmedel	Kulgevär lägst klass 2 och hagel kaliber 12, 16 el. 20
Jakttid	<u>Norra förvaltningsområdet</u> : BD, AC, Z, Y län: Jakt med vapen 1/3-15/4 2010 Fällfångst 1/3-15/4 2010
Tilldelning	Jaktledaren kontrollerar <u>varje timme</u> hur många lodjur som återstår
Ev. fällavgift	Fastställs av jakträttsupplåtaren
<u>Efter skott:</u>	Markera skottplatsen i terrängen
Anmälan:	Jaktledaren anmäler datum, klockslag, skytt, plats, jaktmetod inom <u>en timme</u> till länsstyrelsen
Besiktning	Inom 24 timmar av länsstyrelsen
Försäljning:	Intyg från Jordbruksverket krävs
Märkning:	Utförs av besiktningsman (skinn)

I beslutet finns mer fullständig information! www.naturvardsverket.se